

jo en kendt Sag, at de uproductive og liberale Erhvervsgrupper i dette Land i Forvejen er af meget betydeligt Omfang og øver en meget stor Tiltrækning paa Ungdommen og Dygtigheden. Men det er en bydende nationaløkonomisk Nødvendighed, at vi foreøger *Produktionselementet* det mest mulige, og det gør man ikke ved at lamme dem, der for Tiden staar i dette Arbejde, eller ved at skræmme Tilgangen bort ved rigoristiske Restriktioner og Foranstaltninger. Staten kan ganske vist skalte og valte med det Produktionsliv, som eksisterer — saa længe det da eksisterer —, men den kan aldrig tvinge Folk til fremtidig at gaa ind i Produktionen og bygge videre paa denne, hvis ikke Vilkaarene i sig selv skaber Tiltrækning herfor.

Jeg har nu omtalt baade Arbejdernes og Arbejdsgivernes Stilling i Forbindelse med dette Lovforslag, og jeg skal da sluttelig nævne *Indehaveren af den tredje Hovedrolle i Forslaget*, nemlig *den højtærede Socialminister selv*. Hvis jeg kan beskyldte ham for at have negligeret Arbejdsgiverne i sit Forslag, saa kan jeg sandelig ikke beskyldte ham for at have glemte sig selv, thi sjældent har man set et Lovforslag i den Grad bygget paa at henskyde alle mulige Tvivlsspørgsmaal, overdrage alle mulige Beføjelser til den paagældende Minister som Forslaget om Bedriftsraadene. Ganske vist er Tendensen jo ikke ny i det Kompleks af Lovforslag, som den nuværende Regering har beriget os med; saaledes lægger Lovforslaget om Lærlingeforholdet jo den reelle Magt helt i Socialministerens Hænder, og Forslaget om Priskontrol udnævner paa samme stiltfærdige Maade Erhvervsministeren til Prisdiktator. Men jeg tror alligevel, at Rekorden er sat i Bedriftsraadsforslaget.

Maaske i Erkendelse af, at der kan blive et og andet at klare i Forbindelse med Bedriftsraadsordningen, har Socialministeren anbragt sig selv som en alvis og almægtig Alfader svævende over Vandene. Næsten hver eneste vigtig Paragraf giver ham en eller anden speciel Beføjelse, og for at der ikke skal være glemte noget, er der endelig indsat en særlig Paragraf, nemlig § 14, som giver Socialministeren en Generalfuldmagt til at ordne Tvivlsspørgsmaal m. m., og Ministerens Afgørelse er selvfølgelig endelig og kan ikke indbringes for Domstolene. Men mod en saadan Ordning, der skyder Ministeren ind som Mellemed mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, som under Etiketten Demokrati baner Vejen for det mest vaskeægte Diktatur, for Bureaukratisme og

Kontorvælde, der maa vi nedlægge den mest alvorlige Protest og rejse den skarpeste Modstand.

Vi vil rejse denne Modstand overalt i By og paa Land, overalt, hvor dette Lovforslag rækker ud; vi vil rejse den overalt, ikke blot fordi Etiketten er falsk, fordi Princippet er ødelæggende, men ogsaa fordi vi forudser, at netop de Grupper af vore Medborgere, som dette Forslag har den Hensigt at skulle gavne, nemlig Arbejderstanden, til syvende og sidst ikke mindst vil være dem, der i Virkeligheden vil lide størst Skade, hvis Lovforslaget bliver gennemført. *Alfa og Omega ogsaa for Arbejdernes Ve og Vel er Erhvervslivets Trivsel*. Tiderne er usikre og mørke, vort Lands Nationaløkonomi er ude for haarde Prøvelser, og ingen kan forudsige Fremtidens Udvikling. I en saadan Stund forekommer det mig dobbelt uforsvarligt at møde op med et Lovforslag som det foreliggende, der kun kan skabe Uro og Splid og kun kan svække Udviklingen af Danmarks Produktionskraft. Lad enhver passe sit Arbejde, lad ham ogsaa høste Lønnen derfor, og lad Stat og Borger værne om vort Produktionsliv, lad Arbejdsforholdene udvikle sig videre paa det særegne Grundlag og efter de Linier, som har staaet deres Prøve her i Landet, men lad os ikke svække Arbejdets Muligheder, og lad os ikke forfuske Arbejdets Former ved et Forslag, om hvilket man med en let Omskrivning af den højtærede Socialministers eget Yndlingsudtryk kan sige: Det er Vraggods fra det store Fallitbo — fra de forældede, de skimlede Socialiseringsfrasers Fallit.

Dahlgaard: Arbejdsspørgsmaalet, som vi kender det i Nutiden, har jo sit Udspring i Fabriksindustriens Gennembrud i det 18de og 19de Aarhundrede, dette Gennembrud, der i Virkeligheden stillede Arbejderstanden overfor en frygtelig Virkelighed. Opfindelsen af arbejdssparende Maskiner mangedoblede Produktionen, og man kunde i Øjeblikket nøjes med færre Arbejdere, daarligt uddannede Arbejdere, Kvinder og Børn. Det medførte igen et overordentligt Udbud af Arbejdskraft, overfor hvilket den enkelte Arbejder i Virkeligheden var værgeløs. Derfor maatte nødvendigvis Arbejdernes Organisation blive det første Fremskridt paa Frigørelsens Vej for Arbejderstanden. Og mange Steder saa vi da ogsaa, hvorledes Opbygningen af Arbejdernes Organisationer blev det egentlige Maal for Arbejderbevægelsen. Disse Organisationer skulde hindre, at Arbejdet